

I. STATUS QUAESTIONIS: DOCTRINA ECCLESIAE EJUSQUE AUCTORITAS.

A. Status Quaestionis.

Centralis quaestio cui Ecclesia nunc respondere debet haec est: Contraceptio estne semper graviter mala? Omnes aliae quaestiones discussae tandem aliquando reducuntur ad hanc, simplicem et centram. Si huic quaestioni responsum clarum datur, aliae sine magna difficultate theologica solvi possunt. Hinc totus mundus, fideles et infideles, volunt cognoscere quid Ecclesia nunc responsura sit huic quaestioni.

Contraceptio ab Ecclesia imprimis intelligitur: quilibet matrimonii usus, in quo exercendo, actus, de industria hominum, naturali sua vitae procreandae vi destituitur. Ad contraceptionem sic pressius intellectam accedit sterilizatio contraceptiva, quae theologice definiri potest: quilibet interventus physicus in processum generativum (opus naturae) qui, antecederet vel subsequenter ad actus ipsos generativos rite peractos (opus hominis), de industria efficit ut isti actus naturali sua vitae procreandae vi destituantur.

Semper malum. Id semper est malum quod nullo motivo, nulla circumstantia unquam justificari posset, quia est intrinsece malum. Non, igitur, propter praeceptum legis positivae, sed ex lege naturali; non malum quia prohibitum, sed prohibitum quia malum. Exemplo 'sit homicidium, in quantum directa occisio innocentis, quod nullo motivo, nulla circumstantia justificari potest. Intellegendo illud "semper malum" hoc sensu, fideles nunc rogant Ecclesiam: Estne contraceptio semper graviter mala?

B. Quodnam responsum hucusque dedit Ecclesia huic quaestioni?

Responsum affirmativum constans et perenne invenitur in documentis Magisterii et in tota historia doctrinae.

1. Imprimis citantur aliqua documenta recentiora Magisterii pontificii, scil. Encyclica Casti Connubii Pii XI (1930); Allocutio ad Obstetrices Pii XII (1951); Encyclica Mater et Magistra Joannis XXIII (1961).

PIUS XI, CASTI CONNUBII, AAS 22 (1930) 559-560.

"At nulla profecto ratio, ne gravissima quidem, efficere potest, ut quod intrinsece est contra naturam, id cum natura congruens et honestum fiat. Cum autem actus conjugii suapte natura proli generandae sit destinatus, qui, in eo exercendo, naturali hac eum vi atque virtute de industria destituunt, contra naturam agunt et turpe quid atque intrinsece inhonestum operantur...

Cum igitur quidam, a christiana doctrina iam inde ab initio tradita neque umquam intermissa manifesto recedentes, aliam nuper de hoc agendi modo doctrinam sollemniter praedicandam censuerint, Eccle-

sia Catholica, cui ipse Deus morum integritatem honestatemque docendam et defendendam commisit, in media hac morum ruina posita, ut nuptialis foederis castimoniam a turpi hac labe immunem servet, in signum legationis suae divinae, altam per os Nostrum extollit vocem atque denuo promulgat: quemlibet matrimonii usum, in quo exercendo, actus, de industria hominum, naturali sua vitae procreandae vi destituatur, Dei et naturae legem infringere, et eos qui tale quid commiserint gravis noxae labe commaculati...

Si quis vero Confessarius aut animarum Pastor, quod Deus avertat, fideles sibi creditos aut in hos errores ipsemet induxerit, aut saltem sive approbando sive dolose tacendo in iis confirmarit, sciat se Supremo Judici Deo de muneris prodicione severam redditurum esse rationem, sibi que dicta existimet Christi verba: "Caeci sunt, et duces caecorum: caecus autem, si caeco ducatum praestet, ambo in foveam cadunt."

PIUS XII, ALLOCUTIO AD OBSTETRICES AAS 43 (1951) 843.

"Decessor Noster Pius XI f. r. in Encyclica "Casti Connubii" die 31 Decembris anno 1930 data, rursus ac sollemniter promulgavit primariam legem de actu et intima consuetudine coniugum: quamlibet matrimonii abusionem in exercendo actu coniugali et in eius consequentiis, eo spectantem ut actus ipse naturali sua vi de industria destituatur et arceatur novae vitae generatio, turpem esse et inhonestam; pariter, nullam "indicationem" vel necessitatem efficere posse, ut actus natura sua inhonestus turpisque, fiat licitus et honestus...

Hoc praescriptum hodie plene viget, sicuti antea, idemque et in posterum semper vigebit, cum sit praeceptum non tantum iuris humani, sed etiam deducatur ex lege naturali et divina...

Sint haec Nostra verba instar certae normae pro omnibus rerum adiunctis, in quibus professio vestra munusque apostolicum expostulant, ut sententiam feratis certam et firmam...

Sterilizatio directa quae nempe vult, sive ut instrumentum quo, sive ut finem ad quem, impedire quominus generatio sequatur, graviter infringit legem moralem, ideoque illicita est. Publicis quoque magistratibus minime fas est, cuiusvis "indicationis" titulo, eam permittere et multo etiam minus praescribere vel in innocentes exequendam curare..."

Notae sunt aliae allocutiones Pii XII in quibus, usque ad mortem, explicite et implicite reiteravit: contraceptionem esse semper malam, et graviter. Cf. e. g. Allocutio ad Rotam Romanam, AAS 33 (1941) 423; Ad Medicos Catholicos, A. A. S. 41 (1949) 559-61; Ad Familias, AAS 43 (1951) 855; Ad Histopathologos, AAS 44 (1952) 787; Ad Societatem Urologorum, AAS 45 (1953) 673; Ad Symposium Geneticorum, AAS 45 (1953) 606; Ad Congressum Fertilitatis et Sterilitatis, AAS 48 (1956) 470; Ad Societatem Hematologorum, AAS 50 (1958) 736.

JOANNES XIII, MATER ET MAGISTRA, AAS 53 (1961) 446-447. haec habet:

"Nimirum igitur ut quaestio quae affertur (de superpopulatione) enodate dissolvatur, non ea profecto via consilii est invenienda, qua, praeter morum disciplinam a Deo statutam, item humanae ipsius vitae procreatio violetur; immo vero est elaborandum homini ut, usus artibus et doctrinis omne genus, naturae vires cognitae penitus habeat, iisque dominetur in dies latius... Quoniamque hominis vita aliis hominibus consulto et cogitate traditur, sequitur idcirco, ut hoc agatur ad Dei praescriptiones, sanctissimas, firmissimas, inviolatas; quas scilicet nemo non agnoscere, non servare debet. Quocirca hac in re nemini omnium licet iis uti viis rationibusque, quibus vel arborum vel animantium vitam prorogare licet. Etenim hominum vita pro sacra re est omnibus ducenda: quippe quae inde a suo exordio, Creatoris actionem Dei postu-

let. Itaque qui ab his Dei constitutis discedit, non solum Dei ipsius laedit maiestatem, et sibi humanoque generi imprimit dedecus, sed etiam civitatis suae vires intimas debilitas. "

2. Responsum Ecclesiae in praesenti saeculo etiam illustratur adductis exemplis declarationum episcoporum sive a) collective pro regione, sive b) singillatim pro dioecesi sua, loquentium.

a) Episcopi Germaniae, 1913, (et post paucos annos sequebatur "Instructio pro Confessariis"); Episcopi Galliae, 1919; Episcopi U.S.A., 1920; Episcopi Belgii, 1920; Episcopi Indiae, 1960; Episcopi U.S.A., 1959; Episcopi Angliae, 1964; Episcopi Hondurenses, 1966; In Hispania, 1919, fuerunt octo dioeceses in quibus onanismus conjugalis fuit peccatum reservatum.

b) Aliqua exempla Litterarum Pastoralium hujus saeculi: Rutten, Liège, 1907; Mercier, Malines, 1909; Coloniensis, 1913; Card. Bourne, Westminster, 1930; Card. Montini, Milano, 1960; Card. Gracias, Bombay, 1961. Notabilior fuit declaratio Cardinalis Bourne, immediate post Lambeth Conference, 1930, eo quod publice denunciavit Episcopos Lambethenses quasi abdicaverint omnem titulum quo praetendere possent esse "interpretes auctoritativos moralitatis christianae".

Notandum Sanctam Sedem inter 1816 et 1929, per Curiam Romanam 19 vicibus edidisse responsa in hac materia. Post hoc tempus totidem fere vicibus ulterius locuta est. In his responsis suppositum saltem implicitum semper fuit: contraceptio est semper graviter mala.

3. Historice constat, plenissima evidentialia, (praesertim ex opere studioso cl. Prof. John T. Noonan, Contraception, Harvard University Press, 1965), responsum Ecclesiae semper et ubique idem fuisse, ab initio usque ad praesens decennium. Nulla potest indicari periodus historiae, nullum documentum Ecclesiae, nulla schola theologica, vix unus quidem theologus catholicus, qui unquam negavit contraceptionem esse semper graviter malam. Doctrina Ecclesiae in hac re est absolute constans. Usque ad praesens saeculum pacifica fuit doctrina apud omnes alios Christianos, sive Orthodoxos, sive Anglicanos sive Protestantibus. Orthodoxi usque hodie retinent doctrinam communem.

Historia theologica usus matrimonii est valde complicata, et durantibus saeculis plurimum evoluta, usque ad Concilium Vaticanum II. Doctrinae sic pedetentim evolutae erant praecipuae: doctrina de natura concupiscentiae sexualis; doctrina de malitia (veniali) usus matrimonii sine intentione procreativa, vel ex concupiscentia; doctrina de valore positivo elementi sexualis in usu matrimonii, et ut ingredientis amorem conjugalem. Sexualitas humana tandem magis positive, tanquam valor genuinus nunc tractatur. Historia hujus evolutionis minime simplex est.

E contra, historia theologica contraceptionis, comparative loquendo, sat simplex est, saltem quoad quaestionem centralem: Estne contraceptio semper graviter mala? Nam in responsis ad hanc quaestionem nulla variatio unquam fuit, et vix ulla evolutio in doctrina ipsa. Modi formulandi et explicandi doctrinam hanc evolutionem habuerunt, non doctrina ipsa.

Non est, igitur, quaestio de doctrina in 1930 proposita, quae propter nova facta physiologica novasque perspectivas theologicas debet mutari. Est quaestio potius de doctrina quae usque ad praesens decennium authentice ab Ecclesia constanter docebatur.

C. Explicationes ineptae originis et evolutionis doctrinae Ecclesiae

Inter eos qui volunt mutare doctrinam (vel eam iam "evolutam" esse declarant), sunt qui appellant ad varias circumstantias praeteritas, quasi malitia contraceptionis in istis fundaretur et explicaretur. Deinde arguunt quod, istis circumstantiis penitus mutatis, doctrina ipsa legitime mutari potest. Exempla talis argumentationis sequuntur.

1. Aliqui dicunt fundamentum doctrinae fuisse illud: "Crescite et multiplicamini"; malitia contraceptionis esset in violatione istius "praecepti" affirmativi. Sed theologi et Ecclesia consideraverunt contraceptionem tanquam violationem praeceptivi non affirmativi, sed negativi, semper et pro semper obligantis: "Ne vitam humanam in causis ejus proximis impediatis"; vel "Ne violes ordinationem hujus actus et processus ad bonum speciei". Theologi nunquam dixerunt: "Homicidium est semper malum quia Deus dixit, "Crescite et multiplicamini"; sed quia dixit, "Ne occidas innocentem." Similiter non dixerunt contraceptionem esse malam quia Deus dixit, "Crescite et multiplicamini"; sed quia eam consideraverunt aliquomodo analogice ad homicidium. Quae analogia fuit constans in traditione usque ad saeculum XVIII, et adhuc recentius invocabatur a hierarchia Germaniae (1913) et Indiae (1960). Labentibus saeculis, malitia contraceptionis reponebatur in violatione ordinationis essentialis facultatis generativae ad bonum speciei, et variis formulationibus exprimebatur. Sed in omni aetate plane constat contraceptionem essentialiter offendere contra negativum praeceptum: "Ne prives actum conjugalem sua naturali vi procreandi novam vitam".

2. Aliqui innuunt Ecclesiam condemnasse contraceptionem propter exigentias demographicas, necessitatem apud rurículas prolis numerosioris, ingentem neonatorum mortalitatem etc. Deinde arguunt: Cum hae necessitates nunc non existant, ipsum fundamentum doctrinae sublatum est et doctrina derelinquenda est. Resp. Tum S. Augustinus, tum S. Thomas docuerunt terram nostram iam satis fuisse populatam. Considerationes citatae non demonstratur ullum influxum habuisse pro doctrina sive Patrum, sive theologorum sive Magisterii.

3. Aliqui dicunt: theologos antiquiores prohibuisse contraceptionem quia falso supponebant intentionem procreativam semper requiri ut usus matrimonii a peccato excusaretur. Resp. Sane necessitas intentionis procreativae regulariter inculcabatur ne peccatum veniale concupiscentiae sexualis committeretur; et sine dubio haec doctrina confirmavit condemnationem contraceptionis. Sed nequit intelligi quomodo gravis malitia contraceptionis tum dari potuerit in levi culpa contra castitatem. Apud theologos contraceptio fuit flagitium damnabile, homicidium anticipatum, grave et innaturale peccatum. Explicare malitiam eius appellando ad defectum intentionis procreativae aequè ineptum est ac dicere: Homicida meretur poenam capitis quia homicidium perpetravit sclopeto alieno, adhibito sine consensu proprietarii. Non est doctrina de malitia contraceptionis quae nunc evoluta est, sed doctrina de concupiscentia sexuali in usu matrimonii.

4. Aliqui dicunt: Doctrina Ecclesiae fundabatur in falsa suppositione, nempe quod omnes actus coniugales ex natura sua sunt procreativi. Sed facta physiologica demonstrant paucos omnino esse de facto fertiles seu productivos novae vitae. Resp. Antiqui non ignoraverunt multos actus esse de facto steriles, e. g. durante praegnatione et in senectute. Praeterea, conclusio legitima ex factis nunc cognitis esset haec: Ergo pauciores sunt actus qui de facto in se habent naturalem vim procreandi novam vitam; ergo pauciores sunt actus contra quos agendo aliquis contraheret praecisam malitiam contraceptionis. Sed non invitant nos ut, accuratius nunc indigitatis actibus de facto fertilibus, in eos contraceptive interveniamus, sed potius ut eos specialiter revereamur.

5. Dicunt: Doctrina Ecclesiae fundatur in mediaevali notione obsoleta "naturae", iuxta quam natura ordinaret suos processus in fines suos naturales, fixos, iuxta "intentionem naturae" et Dei. Contraceptio, utpote contraveniens ordini a natura stabilito, habebatur intrinsece mala quia "contra naturam". Resp. Doctrina Ecclesiae primo plene formata et constanter tradita erat per plura saecula antequam philosophia scholastica excolebatur; secundo, nullo modo ostenditur derivari ab ulla philosophia naturae, (scholasticorum, Stoicorum, aliorum), in qua ordo physicus naturalis est criterium generale moralitatis pro homine; tertio, theologia (sicut philosophia scholastica) ordines physicos rerum ad fines suos naturales non dicit inviolabiles qua naturales. Huic actui et processui generativo specialem inviolabilitatem tribuit, praecise quatenus sunt generativum novae vitae humanae, subtractum a dominio hominis; non propter quamcumque philosophiam quae efficiat ordinem physicum naturae, ut talem, criterium moralitatis actuum humanorum.

D. Cur Ecclesia docet contraceptionem esse semper graviter malam?

Si possemus afferre argumenta clara et cogentia ex sola ratione, non esset necessaria Commissio nostra, neque existeret in Ecclesia praesens status rerum.

1. Patres, theologi, ipsa Ecclesia semper docuerunt ipsos actus et processus generativos esse specialiter aliquomodo inviolabiles qua generativos. Haec inviolabilitas semper tributa est actui et processui qui sunt biologici; non quatenus biologi, sed quatenus humani, scil., quatenus sunt objectum actuum humanorum, et destinantur natura sua ad bonum speciei humanae.

2. Haec inviolabilitas per multa saecula, apud Patres, theologos et in lege canonica explicabatur analogice ad inviolabilitatem ipsius vitae humanae. Quae analogia non est mere rhetorica vel metaphorica sed exprimit huiusmodi veritatem fundamentalem moralem. Vita humana sicut iam existens (in facto esse) est inviolabilis, sic etiam in causis suis proximis (vita in fieri) est aliquomodo inviolabilis. Vel: Sicut vita humana in facto esse subtrahitur a dominio hominis, sic, simili aliquo modo, vita humana in fieri, i. e. actus et processus generativi qua generativi subtrahuntur ab ejus dominio. Labentibus saeculis, philosophia scholastica hanc inviolabilitatem ulterius explicavit et fundavit in ordinatione essentiali actus et processus generativi ad bonum speciei

3. Tanquam substratum doctrinae videntur praesupponi variae conceptiones christianae de natura Dei et hominis; de unione animae et corporis quae unam personam humanam efformat, de Deo ut Domino supremo vitae humanae; de creatione speciali uniuscujusque animae humanae. Praeterea praesupponitur valor vitae humanae tanquam bonum fundamentale, habens in se rationem suae inviolabilitatis, non quia est hominis sed quia est Dei. Haec quasi sacralitas naturalis vitae humanae (de qua Joannes XXIII, supra) extenditur, in doctrina Ecclesiae, actibus et processibus generativis in quantum talibus. Sic saltem res concipienda esse videtur si volumus intelligere analogiam saecularem ad homicidium, et severitatem qua Patres, theologi, omnes Christiani nominis fideles constanter reiecerunt contraceptionem.

Neque ab hac perspectiva excluditur illa malitia contraceptionis quae praecise ex violata castitate derivabatur; primo, quia castitas etiam intelligitur tanquam regulans totum processum generativum, et secundo, quia, praesertim in antiquitate, actus conjugalis qui a concupiscentia inexcusata procedebat venialiter peccaminosus ex hoc capite habebatur.

4. Argumenta philosophica quibus doctrina propugnatur diversa a diversis proponuntur. Alii vident malitiam principalem in hoc quod procreatio ipsa (i. e. actus et processus generativus) est bonum aliquod fundamentale humanum (sicut veritas, sicut vita ipsa est tale bonum), cujus voluntaria destructio est proinde evidenter mala. Nam habere voluntatem directe et active contrariam bono fundamentali humano est aliquid intrinsece malum. De hoc bono loquitur S. Thomas quando refert in re nostra ad 'hominem in proxima potentia. "

Alii ejus malitiam derivant quoque a deordinatione qua actus et processus in bonum speciei essentialiter destinati privantur relatione sua ad istum bonum speciei, et bono individui subordinantur. Quod argumentum Pius XII evolvebat.

5. Sed notandum est: primo, quaestio non est mere vel principaliter philosophica, sed dependet a natura vitae humanae et sexualitatis humanae ut ab Ecclesia theologice intellectae; deinde, in hac nostra materia homines omnino indigent adiutorio doctrinae Ecclesiae, sub ductu Magisterii explicatae et applicatae, ut possint cum certitudine et securitate amplecti Viam, Veritatem et Vitam.

Ad rem Pius XI, Casti Connubii, AAS, 22 (1930) 579-580:

"At nemo non videt, quot fallaciis aditus aperiretur et quanti errores admitterentur veritati, si res singulis relinqueretur solò rationis lumine exploranda, aut si privata veritatis revelatae interpretatione investigaretur. Quod quidem si in multis aliis ordinis moralis veritatibus locum habet, id tamen potissimum in his, quae ad coniugium pertinent, attendi debet, ubi voluptatis libido irrumpere in fragilem humani generis naturam eamque decipere et corrumpere facile possit; ... Ecclesiam enim constituit ipse Christus Dominus Magistrum veritatis, in his etiam quae ad mores pertinent regendos ordinandosque, etsi in his multa humanae rationi per se impervia non sunt".

E. Cur Ecclesia non potest mutare responsum suum ad quaestionem centralem?

1. Ecclesia nequit mutare responsum quia hoc responsum est verum. Quid sit de doctrinae formulatione perfectiore, vel de genuina evolutione ejus forte possibili, doctrina ipsa non potest non esse substantialiter vera. Est vera quia Ecclesia Catholica, a Christo instituta ad demonstrandam hominibus viam securam ad vitam aeternam, non potuit tam pessime errare durantibus omnibus saeculis historiae suae. Ecclesia non potest substantialiter errare in docenda doctrina gravissima fidei vel morum, per omnia saecula, immo per unum saeculum, constanter et instanter proposita ut necessario sequenda in ordine ad salutem aeternam. Ecclesia non potuit substantialiter errare per tot saecula, immo per unum saeculum, imponendo sub gravi obligatione, onera gravissima in nomine Jesu Christi, si Jesus Christus de facto haec onera non imposuit. Ecclesia Catholica non potuit in nomine Jesu Christi praebere multis omnino fidelibus, ubicumque in mundo, per tot saecula, occasionem peccati formalis et ruinae spiritualis, propter doctrinam falsam in nomine Jesu Christi promulgatam.

Si Ecclesia posset ita pessime errare, actum esset de auctoritate Magisterii ordinarii in rebus moralibus; et fideles non possent exinde habere fiduciam in doctrina morali a Magisterio tradita, praesertim in re sexuali.

2. Quaestio nostra non est de irreformabilitate Casti Connubii. Doctrina Ecclesiae non habuit suum initium in Casti Connubii, neque pendet a gradu auctoritatis cum qua Pius XI voluit docere Ecclesiam in isto documento. Doctrina Ecclesiae in hac re haberet suam validitatem et veritatem etiamsi Casti Connubii nunquam scripta esset. (Quando publicata est, omnes in ea viderunt, non quid novum, sed veram Ecclesiae doctrinam). Nostra quaestio est de veritate huius propositionis: Contraceptio est semper graviter mala. Hujus doctrinae veritas constat ex ipso facto quod tali constantia, tali universalitate, tali vi obligatoria fidelibus semper et ubique tenenda et sequenda proponebatur. Investigatio technica-

juridica irreformabilitatis et infallibilitatis Casti Connubii, quasi, hoc obstaculo semel remoto, vera doctrina inveniri et doceri posset, mentes distrahit a quaestione centrali, eamque quaestionem praejudicat.

3. Subtiliter disputari potest de multis quaestionibus, e. g. utrum doctrina est infallibilis ex verbis Casti Connubii; utrum Ecclesia potest aliquid infallibiliter docere vel definire quod non est formaliter revelatum; utrum Ecclesia potest docere auctoritative et obligatorie principia legis naturalis sive infallibiliter sive non. Sed tandem aliquando in praxi cognoscimus quid Ecclesia possit facere ex iis quae semper fecit, vel implicite et exercite, vel explicite invocando suam potestatem, a Christo ipso derivatam, docendi fideles in rebus morum.

In nostra quaestione subtiliter disputare utrum haec doctrina sit technice "infallibilis ex iugi Magisterio" supervacaneum est. Nam si haec doctrina non est substantialiter vera, ipsum Magisterium in re morali supervacaneum esse videbitur.

F. Novae notiones Magisterii ejusque auctoritatis.

1. Doctrina communiter tradita de natura, functione et auctoritate Magisterii hodie non videtur ab omnibus accipi. Nam inter eos qui dicunt doctrinam Casti Connubii esse reformabilem, et qui dicunt contraceptionem non esse semper et intrinsece malam, aliqui videntur habere conceptum radicaliter diversum de natura et functione Magisterii, praesertim in rebus moralibus. Sic in relatione Generalis Sessionis (Plenariae) nostrae Commissionis, Mar. 25-28, 1965 habitae, pp. 52-53, legimus sequentem expositionem opinionum quorundem membrorum:

"I. Natura non est aliquid totaliter factum, est "se faciens". Nequimus eam attingere nisi prospective, quia non existit conceptus fixus naturae. . .

"II. Principium continuitatis non refertur ad enuntiationes praecisas de modis agendi (comportements) semel determinatis pro omnibus. Refertur ad valores permanentes qui protegendis, inveniendis, realizandi sunt; consequenter continuitas refertur neque ad formulationes neque ad solutiones concretas. Sufficit si in momento actuali enuntiatio de re morali sit verum 'pro momento', 'geschichtsgerecht', (historice validum). . . .

"IV...Functio Magisterii, deinde, in materia morali non consistit in definiendis modis agendi (comportements) nisi ex titulo prudentiae. Sicut Evangelio, ei quoque competit aliquas largiores clarificationes suppeditare. Sed non posset edicta facere, qualia ligarent conscientias ad modos agendi praecisos, quod esset procedere contra ipsum respectum vitae, quae est valor absolutus. . . ."

Non est mirandum, igitur, si aliqui theologi in Ecclesia hodierna difficultates non habent sive agnoscendo Ecclesiam erravisse, sive explicando quae nunc erronea vocantur tanquam historice vera et valida pro tempore in quo habuerunt locum, sive etiam denegando Magisterio Ecclesiae potestatem obligandi conscientias fidelium in casibus concretis occurrentibus, praesertim ubi lex naturalis gigitur.

2. Qui vero viam magis traditionalem ineunt in his rebus citant varia Sanctae Sedis documenta quorum sequentia exemplo sint:

a) Pius XII, Allocutio "Magnificate Dominum", AAS. 46 (1954) 671-2: "Ecclesiae potestas nequaquam 'rerum stricte religiosarum', uti loqui solent, finibus continetur, sed tota quoque legis naturalis materia, institutio, interpretatio, applicatio, quatenus moralis earum ratio attenditur, in eius sunt potestate. Observatio enim legis naturae ex Dei ordinatione spectat ad viam, qua homo ad finem suum supra naturam tendere debet. Iam vero Ecclesia est hac in via, ad finem

quod attinet supra naturam, hominum dux et custos. Hunc modum agendi iam Apostoli, et postea, inde a primis temporibus, Ecclesia semper tenuit et etiam hodie tenet, et quidem non instar ducis et consilarii privati, sed ex mandato et auctoritate Domini."

b) Joannes XXIII, Encyclica, "Pacem in Terris", AAS 55 (1963) 301, (loquendo de re sociali et de auctoritate Ecclesiae quoad applicationem principiorum legis naturalis): "Neminem enim praetereat oportet, Ecclesiae ius itemque officium esse, non solum fidei morumque doctrinam tutari, sed etiam auctoritatem suam apud filios suos in regione rerum externarum interponere, cum diiudicare opus est quomodo doctrina eadem sit ad effectum adducenda."

c) Concilium Vaticanum II, De Ecclesia, n. 25, reaffirmat characterem obligatorium Magisterii Summi Pontificis quando authentice, etiamsi non infallibiliter docet.

3. Iamvero, inter eos qui hodie existimant Ecclesiam iam nunc posse dicere "contraceptionem non esse semper graviter malam", videntur esse aliqui qui concipiunt humanam naturam se continuo et essentialiter evolventem; aliqui qui nullam admittunt malitiam intrinsecam ut necessario connexam cum quacunque actione externa humana; aliqui qui permittunt suicidium, abortum, fornicationem immo et adulterium in aliquibus adjunctis; aliqui qui aequivalenter saltem in his rebus defendunt principium quod finis justificat media; aliqui qui moralitatem situationis ac proinde moralitatem relativismi seu "novam moralitatem" colunt; aliqui qui negant vel dubitant Magisterium Ecclesiae posse infallibiliter docere veritates morales legis naturalis; aliqui qui videntur negare Magisterium Ecclesiae posse in quacunque materia morali obligare conscientias fidelium in casu concreto et individuo. Conclusiones in nostra materia a talibus principiis derivatas examinandae sunt accurate, ut videamus ad quasnam ultiores conclusiones nos tandem urgebunt.

G. Evolutionis doctrinalis recentis summaria indicatio

1. Circa actus sexuales eorumque naturales consequentias haberi possunt:

a) continentia (non-actuatio); b) actuatio imperfecta, usque ad amplexum reservatum; c) interventus in opus naturae sine mutilatione, v. gr. per contraceptionem utendo pillula; d) interventus in opus naturae chirurgici irreversibiles, v. gr. per sterilizationem; e) interventus in opus hominis, actum ipsum privando virtute procreativa, v. gr. per onanismum; f) interventus in embryonem, quatenus sit nondum animatus anima rationali; g) interventus in fetum animatum anima rationali, per abortum proprie dictum; h) interventus in neo-natum deformem.

2. Interventus a)-d) actum in seipso non corrumpunt; c) et d) interveniunt in opus naturae, sed ante inceptionem cuiuslibet novae vitae. Interventus e) versatur circa opus hominis, v. gr. per onanismum; contra spermatozoa. Interventus f) et g) attingunt ovulum fecundatum; dubium medioevale renascitur utrum animetur anima rationali momento fecundationis, an serius; forte cum, post nidationem, incipit differentiatio placentae et embryonis.

3. Ecclesia hucusque condemnavit humanos interventus circa activitatem genitalem inde a c), sive ad praepediendam ante coitum, sive ad frustrandam post illum vim naturalem coniugalis copulae. Ante paucos annos aliqui theologi admitterunt interventum c); deinde nonnulli, etiam d) pro casibus specialibus; nunc plures, facilius, etiam e), saltem quatenus non agatur de artificio (condom) impediente unionem intimam. Sunt qui parati videntur ad admittendum ~~f)~~ si certo compariatur animationem rationalem non fieri momento fecundationis. Immo, videtur non absolute excludi ab omnibus g). Et quidem non sine logica, ut videtur; sed propterea cautius indicandum erit de praevisis stadiis descriptis.

II. FUNDAMENTA PHILOSOPHICA ET ARGUMENTA ALIORUM, EORUMQUE CRISIS

(Non omnia omnes approbant, vel eodem modo proponunt)

A. Expositio synthetica

1. Principia immutabilia legis naturalis reduci videntur ad: a) subiectionem erga Deum; b) reverentiam personae humanae, (saepe in solo elemento spirituali, et ex parte); c) officium promovendi culturam terrenam, humanizando naturam. His servatis, interventus hominum in natura nullis absolutis limitibus a priori coarctatur. Hoc valet etiam de proprio organismo, eliminata omni superstitiosa reverentia integritatis biologicae. Elementa, organa, functiones quae sunt in homine, concipiuntur quasi ab ipso contradistincta; eidemque pro valoribus culturalibus subordinata, fere sicut plantae aut animalia. Sic iam approbatur masturbatio utilis ad medicinam; sterilizatio ad arcendum periculum vitae ex usu functionis genitalis in coniugio; actio in fetum, ut saltem parturiens salvetur. Ratio fundamentalis: In complexu horum interventuum intenduntur veri valores existenciales, per meliorem methodum tunc possibilem.

2. Natura humana et normae particulares moralitatis in sua historicitate sic adaptanda et perficienda concipiuntur, ut veras mutationes admittant. Non tantum novas applicationes et novos modos procedendi, in quantum indoles actionum dependeat a condicionibus extrinsecis. Sic, fecunditate et mortalitate hominum modificata, mutari debet non activitas sexualis, sed norma moralis data pro ea in Casti connubii, tollendo actibus geneticis naturalem procreativitatem. Eo ipso quod huius frustratio utilitatem affert personae, et sic eam valorizat, recte ordinata consideratur.

3. Magisterium Ecclesiae non debet impedire evolutionem culturae, limitando actionem in naturam aut definiendo methodos agendi. Experientia ostendit quid in concretis adiunctis sit bonum, quid malum, prout reveletur ditiescens hic et nunc subiectum, vel contra. Hinc Magisterium: a) praeteritorum errorum experientia edoctum, non proponat ut infallibile quidquid non clare sint in revelatione; b) conscius de sua limitatione, non imponat tamquam legis naturalis normam ea quae sensus magnae partis fidelium habet ut incerta, sed dictet criteria rationabilia pro tempore (sic interpretari oportet declarationem Casti connubii), secundum progressum culturae mutabilia et mutanda; c) methodos agendi circa res naturales sinat inquisitioni et responsabilitati scientificorum, non impediendo investigationem catholicorum, ut saepius hucusque, cum detrimento influxus in mundo. (Methodi intelligunt non sub respectu mere technico, sed in quantum scientia eas ostendit aptiores ad fines humanitarios, et sic per intentionem moralizat, v. gr. contraceptionem, ipsam ordinando ad regulandam natalitatem).

4. Pro criterio morali methodorum ad naturam explorandam, meliorandam et magis humanizandam, considerata veniunt: a) Intentio fundamentalis agentis, quae, in actuationis totalitate complexiva, (non necessario in singulis actibus, per se quidem stantibus, sed ulteriori finalitati subordinatis), debet esse digna homine, eius valores ditiescens; b) media ad eam exequendam, quae non laedant immediate dignitatem aut iura aliorum, hoc est, alios non adhibeant ut medium ad valores efficiendos; sed secus sunt moraliter indifferentia, ab intentione agentis specificanda; c) damna ex necessitate physice causata in interventibus sub aliquo aspectu praeiudicialibus sint quam minima, d) methodus agendi adhibeatur quae in concreto sit magis humanitaria.

5. Sexualitatis significatio et moralitas in coniugio. In discussione non sunt, utpote ab omnibus agnita: a) momentum sexualitatis pro perficiendo et ordinando esse humano, toto quanto sexuato; dignitas amoris coniugal, eiusque influxus beneficus pro societate procreatrice; convenientia et quaedam moralis ne-

cessitas gestus carnalis frequentioris pro plerisque coniugiis ad harmoniam coniugalem et alacritatem erga prolem suscipiendam et educandam; d) nobilitas huius gestus, medium tenens inter exaltationem hodiernam et pessimismum praeteritum; e) obligatio paternitatis responsabilis, attentae ad futuram prolis educationem pro situatione familiae et societatis; f) iudicium de numero filiorum personaliter ab ipsis coniugibus efformandum.

b) Quaestio est num copulatio frequens sit in matrimonio tali modo necessaria, immo obligatoria, ad efficiendos et conservandos valores maximos coniugum, prolis, societatis familiaris; idque non ex hedonismo egoistico neque ex defectu generositatis moralis aut continentiae, sed ex incompatibilitate inter allegatum officium et necessitatem exprimendi amorem coniugalem et simul evitandi prolem in eo exprimendo. Unde existentia dierum agenesicorum naturalium non afferat solutionem sufficientem in societate moderna (propter vitae condiciones, anomalias biologicas, perturbationes psychicas, repressionem spontaneitatis, pericula contra fidelitatem, etc.), et recurrendum sit ad frustrandam artificialiter naturalem vim genitalitatis, cohibendo eiusdem naturalem virtutem specificam, etsi normaliter et deliberate actuatam, ad speciem ordinatam et pro specie actuari in matrimonio concessam. Ideo usus contraceptivorum in coniugio ad regulandam ^{prolem} honestus supponitur, quia specificatus ex honesta intentione, et valorizans coniuges in ordine psychosomatico et inde benefaciens pro vita ipsa morali et serviens societati procreatrici. Malum quidem est secundum aliquos, quia aliquid detrahit viribus naturae, sed minus malum, humiliter acceptandum ab homine lapso, difficulter ascendente ad perfectionem; simpliciter bonum secundum alios, immo et optimum existientiale in praesenti assequibile, plane legitimatum ex supra indicatis valorizatione et intentione complexiva.

6. Applicatio concreta ad contraceptionem fit sic: in se considerata non attingit plenitudinem valorum idealem; sed non est intrinsece mala (mala intrinseca in plano horizontali hominis ad creaturas negantur). In concreto est communiter licita et obligatoria in coniugio ubi existit necessitas regulandi prolem. Media et methodi regulationis obtinendae tunc nulla sunt a priori immoralis. In praxi illa hic et nunc praeferenda quae finalitatem complexivam actionis (expressionem amoris, servitium societati procreatrici, securiorem exclusionem prolis non desideratae, intimitatem et spontaneitatem gestus carnalis, liberationem propriam vel consortis ab angustia aut tensione etc.) in valoribus existentialibus et humanitariis melius observent.

7. Argumenta praecipua ad legitimandam contraceptionem: invocantur (non sine fluctuationibus ab uno ad aliud, quando aliquid de novo proponitur): a) per ordinem ad doctrinam traditionalem superandam, quod haec, ex ignorantia biologiae, falso supposuerit singulos actus habere ex parte operis ordinationem ad prolem, ideoque erronee putaverit per artificium violari ordinem naturae; quod Pius XI non condemnaverit (reprobatione semper valitura) nisi arbitrariam rationem egoistico-hedonistam vitiandi actus naturae, non autem legitima motiva amoris coniugalis in unione exprimendi, quae hodiernae investigationes revelant praevalere; quod idem Pontifex non egerit de singulis actibus ad servitium vitae biologicae prolis futurae destinandis, sed de vita coniugali complexiva, de qua hoc rectissime affirmatur; quod doctrina de contraception, utpote non definita (nec definibilis quia non sit in revelatione), reformari debet demonstratis falso eius fundamento de prole fine primario matrimonii (unus e ducentis actibus dici potest generativus) et falsa interpretatione Gen. 38, 8-10, superato quoque pessimismo ignorante vel male interpretante valores sexualitatis; b) per ordinem ad experientiam, quia testantibus optimis medicis et coniugibus continentia periodica in vita moderna demonstratur impossibilis in se, incerta in regulis biologicis, nociva pro psychologia coniugali, periculosa pro fidelitate coniugali et regulatione efficaci prolis; c) per ordinem ad argumenta rationis, alii insistunt in oeconomia minoris mali quae homini lapso saepius permittat non tantum consulere sed etiam eligere minus

malum, sine necessitate quidem physica sed sub magna convenientia morali; alii (priorem considerationem reicientes ut iniuriosam generositati multorum coniugum), invocant perplexitatem suadentem multos ad salvandum maius bonum coniugale-familiare, sacrificio minori bono physiologicae integritatis actus toties et tam facile iterabilis; alii, generalius, applicant principium totalitatis permittens renuntiare etiam membris et functionibus vitae organicae, (a fortiori, ergo, actibus particularibus eorum), non tantum pro salvandis corpore aut functione, sed etiam pro meliore bono personae, in ordine tam physico quam psychico (cfr. lobotomia); unde in vita coniugali, per malum physicum contraceptionis, licite obtineatur bonum psychicum eliminandi angustiam maternitatis periculosae, obsessiones diversas, cohibitionem spontanei amoris etc.; nonnulli censent probabiliter applicari hoc principium etiam ad quasi-personam coniugalem mariti-uxoris, ut maritus pro bono uxoris impediatur vim naturaliter generativam actionis genitalis liberae (nam de ea agitur), v. gr. ne illa concipiat quando est debilis aut aegrotat; et viceversa uxor, ne maritus patiat tensionem ex continentia coniugali etc.

B. Iudicium de hac conceptione

1. Notio legis naturalis manet incerta, mutabilis, Magisterio irrefragabili subtracta: pro aliis, semper ac non sit revelata; pro aliis, autem, nisi singularissima ratione, in rarissimo casu, aliquam relationem hominis ad Deum vel ad alios homines argumentis acceptabilibus tanquam definitivam proponat, (quod nunquam evenisse in historia asseritur; certo non in solemni declaratione Casti connubii). Sic non videtur salvari sive competentia quam Ecclesia sibi toties vindicavit pro interpretatione legis naturalis, sive efficacia in decernendo ordinem moralem a Deo stabilitum et homini lapso saepe obscurum.

2. Natura videtur intelligi complexus virium physicarum et psychicarum mundi, dominio hominis concessarum, ut hic possit eas experiri, promovere, mutare, frustrare ad propriam convenientiam terrenam. Inter eas numerantur vires, organa, actus ipsius hominis, non exceptis functionibus "superpersonalibus", ut sunt actiones specificae genitales ad speciem ordinatae. Omnia haec, et in particulari elementa psycho-physica propria, commissa concipiuntur "spiritui incorporato" qui est homo, ut ea humanizet per culturam secundum possibilitates physicas. Ideo potest frustrare functionem biologica sexualem propriam, etiam voluntarie actuatam, quia rationi est subiecta pro melioranda condicione humana. Quidam naturalismus culturalis terrenus, necnon altruismus utilitarius et nimis humanista videntur insufficientem locum relinquere in vita humana actioni Spiritus Sancti et missioni reparatrici peccati; nec patet in quo consistant maiores exigentiae virtutis quae saepe affirmantur in nova tendentia.

3. Multa permisceri et confundi videntur cum affirmatur mutabilitas naturae in persona humana iuxta evolutionem historiae. Ignoratur essentialis distinctio inter mutationes a condicionibus extrinsecis dependentes, (quae in diversis adiunctis contradictorias actiones materiales permittunt vel praecipunt sub eodem principio morali, puta chirurgiam cordis, nunc licitam, antea homicidam), et stabilitatem principiorum recta ratione deductorum a consideratione relationum essentialium naturae humanae, quae constituunt normam moralitatis (v. gr. genitalitas diversa et sexuum determinat rectum usum functionis generativae in Adamo et Eva sicut in Titio et Sempronia). Plura quae indicantur in natura humana mutata, ex quibus v. gr. servitus evaserit intrinsece mala aut usura permissa, fallaci ratiocinio et falsis historiae interpretationibus laborare videntur, ut ostendere possumus.

4. Magisterii authenticitas videtur substantialiter laedi: a) restringendo eius missionem et potestatem citra limites ab Ecclesia sibi vindicatos per plures Pontifices et per Vaticanum I et II; et eiusdem competentiam sic reducendo, ut privetur auctoritate necessaria ut maneat lumen gentium, efficaciter docens

ordinem moralem a Deo reclamatum, etiam cum non clare exhibetur in S. Scriptura et traditione apostolica, ut nunc dicitur v. gr. de onanismo, (cur debeat admitti hodierna resolutio potius quam declarationes Pii XI aut XII?); b) confundendo sensum fidelium (Ecclesiae universae) profitentium communem fidem in universo populo Dei existentem, cum sensu fidelium (Ecclesia discente) qui cooperatur ad illustrandam hierarchiam (Ecclesiam docentem) in inquisitione veritatis religiosae et in dignoscendis obscuris et incertis; c) detrahendo Magisterio auctoritatem ad decernendum de exigentiis iuris naturalis et ad declarandam doctrinam, quando magna pars fidelium de ea dubitat; in quo appropinquant menti aliarum Ecclesiarum christianarum offendendo constitutioni hierarchicae genuinae Ecclesiae Christi; d) non agnoscendo differentiam assensuum praeter quam fidei infallibilis circa revelata et prudentiae circa declarationes reformabiles secundum evolutionem temporum (ut saepe in re sociali); ideoque ignorando doctrinas catholicas plane certas et moraliter irreformabiles in rebus morum, ut taceam de conclusionibus theologicis constanter valituris et de ea quam nonnulli fidem ecclesiasticam dicunt. Si contraceptio declaretur non intrinsece mala, in sinceritate agnoscendum est Spiritum Sanctum a. 1930 et a. 1951 et 1958 Ecclesiis protestantibus astitisse; Pium vero XI et XII (sicut et magnam partem Hierarchiae catholicae per saeculum cum dimidio) contra gravissimum errorem, et pro animabus perniciosissimum, non protexisse, permittendo ut ii sub reatu poenae aeternae imprudentissime condemnarent millia millium actuum humanorum qui nunc approbantur, et quidem (non debet neque negari neque ignorari), propter easdem fundamentales rationes quas protestantismus allegavit et illi reprobaverunt vel saltem non agnoverunt. Ideo cautissime inquirendum est num mutatio quae proponitur non secum ferat definitivam depretiationem directionis doctrinalis et moralis Ecclesiae hierarchicae et num plura gravissima dubia non aperiuntur circa historiam christianitatis.

5. In ratiociniis adhibitis ad iustificandam contraceptionem, inter alia videtur: a) deficere fundamentalem distinctionem inter condicionem sexuatam hominum, et actuationem voluntariam ac liberam facultatis genitalis, quae est aspectus particularis illius, circa quem obtinetur in matrimonio determinatum ius quod iuxta traditionem theologicam limitatur secundum naturales finalitates genitalitatis; b) si huius actuatō specifica potest deviari in matrimonio a finalitate generativa in servitium sive individuorum coniugatorum, sive societatis coniugalī, sive consortis, cur non extra matrimonium, ut inferius exponitur; c) biologia dicitur detexisse et falsitatem ordinationis cuiuslibet actus coniugalī ad generationem, et constantem illius indolem unitivam (quae ab initio satis patebat!), ut inde eruatur quod licet contradicere virtualitati generativae ut satisfiat unitivae. Sed a) consequentia difficulter patet; nam si actus raro est generativus, potius curandum est ut tunc ad effectum perducatur, dum expressio unionis quae constanter adest facilius omitti posset in casibus particularibus (v. gr. ad fecundationem artificialiter procurandam, si aliter obtineri non potest); confunditur procreativitas inchoativa in quantum opus hominis eam praeparare debet per actum deliberatum, et procreatio effectiva quae pendet a natura et a Creatore subtracta deliberationi humanae; b) quod attinet procreationem-educationem, quae a saec. XVI finis matrimonii primarius communiter designabatur, doctrina catholica per hunc terminum significare voluit nunquam posse contrariari biologiam et physiologiam actus sexualis libere exerciti, sed quamlibet aliam finalitatem legitime determinantem eam actuationem observare debere illam integritatem; c) tandem non apparet quomodo sit perfectivus naturae humanae actus libere positus sed simul voluntariae mutilatus et frustratus in sua virtualitate naturali, etsi frustratio fiat propter alium finem bonum; siquidem illud bonum potest obtineri alio modo (id quod constanter retinet theoria contraceptiva), nam amor coniugalī est praesertim spiritualis (si genuinus est amor) et gestum carnalem nullum determinatum requirit eoque minus repetitionem eiusdem determinata frequentia. Unde et affirmati sensus generositatis et absentiae hedonismi suspecti sunt, cum amorem intimum et

et totius personae inter patrem et filiam, fratrem et sororem sine necessitate gestus carnalis passim inveniamus.

Liceat, denique, una interrogatio: Num homines essentialiter limitati, ex influxu sui temporis et suae culturae ac regionis, necnon et propagandae organizatae non referunt visionem problematis partialem, transitoriam, vitiata, iam nunc non respondentem menti plurium populorum?

III. CONSECTARIA EX MUTATA DOCTRINA ECCLESIAE DE CONTRACEPTIONE.

A. Quoad doctrinam moralem in materia sexuali

Magna maioritas theologorum, qui autumant non absolute illicitam esse contraceptionem in singulis actibus coniugalibus, tamquam fundamentum opinionis ponit principium totalitatis: scilicet omne bonum partiale ordinari debet ad bonum totius, et in casu collisionis illi sacrificari. Hoc tamen principium a diversis diverso modo applicatur in casu.

1. Plerique videntur admittere, quod omnis et singulus actus sexualis ex natura ordinatur, et ab homine ordinari debet, ad procreationem in toto suo complexu, comprehensa scilicet educatione. Sed educatio, ut humano modo fieri possit, requirit harmoniosam et aequilibratam conviventiam parentum et totius familiae; et haec, vicissim, indisturbatam et spontaneam vitam sexualem inter coniuges. Ad hunc ideo complexum totalem ordinandi sunt singuli actus conjugales; pro hoc bono totius complexus sacrificari potest bonum partiale, scilicet ordinatio singulorum actuum ad procreationem, etiam positive tollendo eis vim procreativam.

Doctrina traditionalis evidenter admittit principium totalitatis et exigit, ut actus coniugalis non fiat nisi spectato toto complexu procreationis et educationis. Tenet tamen, quod omnis et singulus actus coniugalis de sua natura habet aliquem ordinem specificum intrinsece proprium, in quantum natura sua et ordinatur ad totum complexum procreationis, et eo modo ordinatur ut sit actus dationis vitae (geste de procréation in stricto sensu). Hoc specificum, intrinsece illi proprium, positive tollere, etiam propter aliud bonum superius, esset agere contra rerum naturam.

Ex derelicto hoc principio traditionali derelinqueretur etiam criterium fundamentale et hucusque inconcussum multorum actuum, qui ab Ecclesia semper considerati sunt peccata gravia contra castitatem:

a) quoad relationes sexuales extra-coniugales illorum quorum conviventia ordinatur ad bonum procreationis in toto complexu. Ita procantes, qui proxime accesserunt ad matrimonium, sed non possunt illico illud contrahere propter obstacula, et tamen fovere tenentur et maxime assecurare harmoniosam futuram conviventiam conjugalem; similiter procantes deinde qui comprobare volunt mutuam adaptationem et adaptabilitatem ad harmoniosam vitam sexualem pro bono familiae; item concubinari qui nec nubere possunt nec ab invicem separari propter prolem educandam, (quae educatio etiam exigit harmoniosam conviventiam parentum proindeque tranquillam vitam sexualem).

Notandum quod hae consequentiae non sunt imaginariae, sed de facto iam defenduntur a pluribus catholicis oraliter et scripto; et, uti videtur, non illogice si relinquatur principium specificae ordinationis cuiusvis actionis genitalis liberae ad procreationem stricto sensu.

b) quoad actus sexuales in ipso matrimonio, v. g. copulam oralem, analem. Obiciunt quidem quod tales actus erunt mali, quia non observant intrinsecam ordinationem actus coniugalis ad unionem amorem. Respondetur: primo, quod non apparet cur non exigeretur in omni actu, ordinatio ad procreationem strictu sensu, requireretur tamen ordinatio ad unionem amorem, ut bonum nunquam sacrificabile in singulis actibus pro bono totius. Deinde, constat plures coniuges experiri copulas supradescriptas tamquam vere unionem amorem; nec apparet in hac opinione^{cur} unio amorosa unice realisari deberet per utriusque organa sexualia. Idem applicandum esset ad masturbationem mutuam inter coniuges saltem pro casu quo copula haberi nequit; vel etiam ad masturbationem solitariam coniugis, absente altero coniuge et cum affectu maritali; vel etiam ad sedandam irritationem nervosam propter diuturnam coactam abstinentionem (v. g. in casu infirmitatis alterius coniugis) cum damno pacis familiae et educationis.

c) Imo etiam liceitati masturbationis iuvenilis facile porta aperitur ex causa remotae praeparationis ad harmoniosam vitam sexalem in matrimonio realisandam; in quantum nempe a multis psychologis iudicatur phasis normalis in crescentia iuvenili ad plenam formationem sexalem, et cuius suppressio coacta multa mala tali formationi causare posset.

d) Sterilizatio directa subsidarie erit permittenda satis logice; quamvis enim sterilizatio stricto sensu communiter gravior interventus iudicatur quam usus simplicis praeservativi, plures tamen theologi innovatores (et videtur satis logice) admittunt iam liceitatem etiam illius interventus ad finem contraceptivum, casu quo ablatio definitiva foecunditatis actuum coniugalium per usum mediorum mere contraceptivorum sufficientem securitatem vel tranquillitatem non relinquat.

Admittimus quod illiceitas plurium abusuum supra dictorum constat ex S. Scriptura (sicut etiam plurium quae postea dicuntur); attamen satis conveniunt exegetae ibi non enuntiari legem positivam pro christianis, sed simpliciter restitui praecepta legis naturalis. Redit igitur eadem quaestio: quale sit fundamentum super quod fundatur illa prohibitio legis naturalis; aliis verbis, num lege in S. Scriptura descripta non comprehendatur generalis prohibitio agendi sexualiter contra bonum procreationis.

2. Plures tamen theologi qui contraceptionem tenent non esse absolute intrinsece malam, ad hanc conclusionem venire videntur ex principio magis generali: illo scilicet quod negat actibus externis humanis omnem moralitatem intrinsecam absolutam, ita ut non existat actus humanus tam malus intrinsece, qui non iustificari possit propter bonum hominis superius. In hoc adhibent principia "finis specificat media", et "inter duo mala minus est faciendum", intendendo quod haec specificatio et electio respicit etiam ea quae communiter vocabantur intrinsece mala.

Ex hoc principio admissio graviora mala adhuc expectanda videntur, quae forsitan fautores principii non intendunt, de facto tamen ab aliis trahuntur. Ita v. g. masturbatio in bonum aequilibrum personalis, aut homosexualitas eorum qui anormali inclinatione afficiuntur et sola simili amicitia ad aequilibrium adduci possunt; Item usus mediorum abortivorum vel abortus directe provocatus ad salvandam matrem.

B. Quoad valorem et dignitatem magisterii ecclesiastici.

1. Si Ecclesia nunc admitteret iam non valere doctrinam tam traditionaliter transmissam, semper maiore insistencia praedicatam adeo solemniter

enunciatam usque ad ultimos annos, valde timendum erit ne graviter laedatur eius auctoritas in fere omnibus moralibus et dogmaticis. Paucae enim veritates morales tam constanter, solemniter et, uti apparebat definitive enunciatae sunt sicut haec, quae nunc tam festinanter in contrarium mutanda proponitur.

2. Quod tamen plus est, haec mutatio grave vulnus inferret dogmati de assistentia Spiritus Sancti Ecclesiae promissa in conducendis fidelibus recta via ad salutem. De facto enim doctrina "Casti Connubii" solemniter proposita est contra doctrinam Lambeth Conference 1930 ab Ecclesia "cui ipse Deus morum integritatem honestatemque docendam et defendendam commisit... in signum legationis suae divinae... per os nostrum". Nonne tamen nunc admitti deberet, quod Ecclesia in hoc suo munere erravit et Spiritus Sanctus magis astitit ecclesiae anglicanae! Dicitur quidem a multis, qui mutationem propugnant, quod doctrina Ecclesiae falsa non erat pro istis temporibus, nunc autem mutanda sit propter mutatas condiciones historicas. Hoc tamen videtur perhiberi non posse, nam ecclesia anglicana praecise id docebat, et propter ea iam tunc motiva quae Ecclesia catholicam solemniter negabat, nunc autem admittat. Certo talis modus loquendi populo in-intelligibilis esset, et magis videretur speciosus praetextus. Alii propterea autumant Ecclesiam melius admissuram esse suum errorem, sicut recenter iam fecit in aliis circumstantiis. Hic tamen agitur non de rebus marginalibus (ut v. g. in casu Galilei), aut de excessu in modo (excommunicatio Photii); sed de re valde substantiali, quae profunde incidebat in vitam practicam christianorum, eo modo ut innumeri fideles in peccata formalia sine peccato materiali a Magisterio proiecti sint. Conferantur gravissima verba Pii XI ad "Sacerdotes qui confessionibus audiendis dant operam, aliosque qui curam animarum habent", (A. A. S. 1930, p. 560). Conferantur etiam verba Pii XII in Oratione habita ad Cardinales et Episcopos occasione definitionis dogmaticae Assumptionis B. M. Virginis 2 nov. 1950: "Haec via (sc. liberationis a lege Dei) numquam carpi potest, quia flagitiosa et noxia, etiam cum quis auxilium ferre velit hominibus in asperis quoque conjugalis vitae discriminibus. Ergo perniciosum cum Ecclesiae tum civili societati est, si animorum curatores, in docendo et in usu vitae, sueto ex more et consulto tacent, cum in coniugio violantur Dei leges, quae semper vigent, quemcumque sors tulerit casum". (A. A. S. 1950, p. 790). Ecclesiae, quae tam graviter in re tam gravi in suo munere conducendi animos erravit, defecisse assistentiam Spiritus Sancti serio censeretur.